

DIMENSIONS I COMPETÈNCIES – Què volen dir?

L'escola Joan Casas us ofereix a Cop d'UII l'extracte del Decret 119/2015, 23 de juny, d'ordenació dels Ensenyaments de l'Educació Primària.

ÀMBIT LINGÜÍSTIC (Llengua catalana i castellana)

Dimensió Comunicació oral

La **comunicació oral** consisteix en la capacitat de comprendre i expressar missatges orals tenint present la situació comunicativa. Escoltar i parlar, en la major part dels casos s'associen, perquè es produeixen en un context d'interacció en el qual els interlocutors són alternativament emissors i receptors. Hi actuen, per tant, les capacitats de comprendre, expressar-se i dialogar o conversar. L'expressió oral implica el coneixement d'un lèxic i d'unes estructures morfosintàctiques i textuals. Un comunicador competent també utilitza elements comunicatius no verbals i aplica els coneixements lèxics, gramaticals i textuals per interpretar i expressar missatges orals.

Competència 1

Obtenir informació bàsica i comprendre textos orals, senzills o adaptats, de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar.

Competència 2

Planificar i produir textos orals breus i senzills adequats a la situació comunicativa.

Competència 3

Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs.

Dimensió Comprensió Lectora

La **comprensió lectora** és la capacitat d'una persona per entendre, valorar i emprar textos escrits, per tal d'assolir objectius personals, desenvolupar el propi coneixement i potenciar-lo, així com també per poder participar en la societat. Per comprendre, el lector necessita reconèixer les lletres, les paraules, les frases, i també interpretar el missatge que porta el text. L'actitud envers la lectura és la disposició per llegir de manera plaent —que porta a la pràctica lliure i voluntària—, per omplir la curiositat i el desig de saber, així com per obtenir satisfacció personal.

Competència 4

Llegir amb fluïdesa per comprendre textos de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars en diferents formats i suports.

Competència 5

Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura

Competència 6

Utilitzar, per comprendre un text, l'estructura i el format de cada gènere textual i el component semàntic de les paraules i de les estructures morfosintàctiques més habituals..

Competència 7

Utilitzar, per comprendre un text, l'estructura i el format de cada gènere textual i el component semàntic de les paraules i de les estructures morfosintàctiques més habituals

Dimensió Expressió Escrita

L'expressió escrita és la capacitat d'utilitzar l'escriptura com una activitat que permet comunicar-se, organitzar-se, aprendre i participar en la societat. Implica un suport i un sistema de representació gràfica del llenguatge que té la qualitat de fixar el missatge i mantenir-lo en el temps. L'escriptura és una activitat que permet participar en situacions comunicatives amb diverses finalitats concretes. Escrivim per demanar informació, per transferir coneixement, per intentar convèncer, per comunicar sentiments i vivències, per plaer...; per tant, en qualsevol escrit s'hi reflecteix la intenció i la contextualització.

Competència 8

Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa i el destinatari.

Competència 9

Produir textos de tipologies diverses amb un lèxic i estructura que s'adeqüin al tipus de text, a les intencions i al destinatari.

Competència 10

Revisar el text per millorar-lo i tenir cura de la seva presentació formal en funció de la situació comunicativa.

Dimensió Literària

La literatura és una font estètica i cultural, ajuda a comprendre el món que ens envolta i inclou els diversos gèneres: poètics, narratius, teatrals, des dels més tradicionals als més actuals. L'aproximació a les obres literàries facilita el desenvolupament de l'hàbit lector i escriptor, així com el coneixement i vinculació a la llengua i cultura pròpia i d'altri. A més d'estimular la creativitat, desenvolupa el sentit crític. Per poder gaudir del fet literari, el lector ha de tenir accés a obres ben diverses. Ha de poder interpretar correctament els recursos lingüístics i estilístics que els autors utilitzen i ha de conèixer de manera bàsica el context i circumstàncies en què una obra ha estat produïda. Una persona amb competència literària també ha de ser capaç de produir textos (narracions, poemes...)

Competència 11

Llegir fragments i obres i conèixer alguns autors i autores significatius de la literatura catalana, castellana i universal

Competència 12

Crear textos amb recursos literaris per expressar sentiments, realitats i ficcions.

Dimensió Plurilingüe i intercultural

Les competències d'aquesta dimensió plantegen continguts relacionats amb les habilitats i destreses per a la convivència, el respecte i l'enteniment entre les persones basats en els usos socials de les llengües en contextos multilingües. Es parteix de la idea que aprendre llengües és, abans que altra cosa, aprendre a comunicar-se amb altres persones, a prendre contacte amb distintes realitats i a assumir la pròpia expressió com a modalitat fonamental d'obertura als altres. Aquesta dimensió es subdivideix en dues competències. Una primera se centra en l'ús de la llengua catalana en una realitat multilingüe com és la Catalunya actual. Una segona competència se centra en el coneixement de la diversitat lingüística de la nostra societat. Partint de la realitat més immediata, també s'ha d'introduir la diversitat, en aquest cas geogràfica, principalment de l'Estat, però també d'Europa i del món.

Competència 13

Ser conscient de la pertinença a la comunitat lingüística i cultural catalana i mostrar interès per l'ús de la llengua catalana.

Competència 14

Conèixer i valorar la diversitat lingüística i cultural de Catalunya, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món.

ÀMBIT LINGÜÍSTIC (Llengua Anglesa)

Dimensió Comunicació oral

Competència 1

Obtenir informació bàsica i comprendre textos orals, senzills o adaptats, de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar.

Competència 2

Planificar i produir textos orals breus i senzills adequats a la situació comunicativa.

Competència 3

Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs.

Dimensió Comprensió lectora

Competència 4 Aplicar estratègies per obtenir informació bàsica i comprendre textos escrits senzills o adaptats de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar	Competència 5 Interpretar els trets visuals, discursius i lingüístics bàsics d'un text d'estructura clara per comprendre'l	Competència 6 Utilitzar eines de consulta per accedir a la comprensió de textos
---	--	---

Dimensió Expressió escrita

Competència 7 Planificar textos senzills a partir de la identificació dels elements més rellevants de la situació comunicativa	Competència 8 Produir textos senzills amb adequació a la situació comunicativa i amb l'ajut de suports	Competència 9 Revisar el text per millorar-lo en funció de la situació comunicativa amb l'ajut de suports específics
--	--	--

Dimensió Literària

Competència 10 Comprendre i valorar textos literaris senzills, adaptats o autèntics, adequats a l'edat	Competència 11 Reproduir oralment i reescriure textos literaris senzills per gaudir-ne i fomentar el gaudi dels altres
--	--

Dimensió Plurilingüe i intercultural

Competència 12 Utilitzar estratègies plurilingües per a la comunicació.

ÀMBIT MATEMÀTIC (Àrea de matemàtiques)

Dimensió Resolució de problemes

Un **problema** és una proposta d'enfrontament amb una situació desconeguda que es planteja a través d'un conjunt de dades dins d'un context, per a la qual, en principi, no es disposa d'una resposta immediata i que requereix reflexionar, prendre decisions i dissenyar estratègies. Cal distingir bé entre un problema i un exercici. Aquesta és una tasca que pot portar-se a terme mitjançant la simple aplicació de tècniques, algorismes o rutines més o menys automatitzades. Un problema sempre convida a la recerca i, en la seva resolució, hi ha una espurna de descobriment que permet experimentar l'encant d'assolir la solució. La resolució de problemes no és una tasca per fer al final d'un trajecte d'aprenentatge sinó que pot ser el desencadenant del procés. No tan sols cal ensenyar matemàtiques per resoldre problemes, sinó també ensenyar matemàtiques a partir i a través de la resolució de problemes

Competència 1 Traduir un problema a una representació matemàtica i emprar conceptes i estratègies matemàtiques per resoldre'ls.	Competència 2 Donar i comprovar la solució d'un problema d'acord amb les preguntes plantejades.	Competència 3 Fer preguntes i generar problemes de caire matemàtic.
---	---	---

Dimensió Raonament i prova

El **raonament** és consubstancial a la construcció del coneixement matemàtic i per tant ha d'estar present en l'aprenentatge de les matemàtiques. Utilitzar el raonament matemàtic comporta: Analitzar situacions, per comparació i per contrast, fer conjeitures adaptades a la situació, comprovar, validar o refutar conjeitures, precisar i ampliar conjeitures, generalitzar, establint models i patrons, particularitzar models generals a casos concrets i argumentar per comunicar i validar processos i resultats.

Competència 4

Fer conjeitures matemàtiques adients en situacions quotidianes i comprovar-les.

Competència 5

Argumentar les afirmacions i els processos matemàtics realitzats en contextos propers.

Dimensió Connexions

La majoria dels **conceptes** estan **connectats** amb altres conceptes, tant en el mateix bloc de continguts com amb d'altres blocs. La primera connexió que cal considerar és la dels processos del currículum de matemàtiques amb els de continguts. Qualsevol tema i situació implica connectar idees matemàtiques. Trobar i aplicar relacions entre els conceptes dona major coneixement sobre el que s'està treballant, en particular, és important connectar el nou coneixement amb el que ja es té. Hi ha idees transversals que són presents en diversos blocs de continguts, com ara quantitat, patró, equivalència, canvi, mesura...

Competència 6

Establir relacions entre diferents conceptes, així com entre els diversos significats d'un mateix concepte.

Competència 7

Identificar les matemàtiques implicades en situacions quotidianes i escolars i encarar situacions que es puguin relacionar amb idees matemàtiques concretes.

Dimensió Comunicació i representació

Les matemàtiques aporten un llenguatge formal que, a més del propi coneixement matemàtic, ens procura eines per a la comprensió del nostre entorn. La pràctica habitual de l'expressió d'idees matemàtiques entre companys, tant oralment com per escrit, ajuda els estudiants a organitzar i refinar aquestes idees, i a ser clars, convincents i precisos en l'ús del vocabulari i símbols matemàtics. L'escolta atenta dels arguments dels companys proporciona oportunitats de reflexió i millora del propi coneixement. La representació és una eina per construir, estructurar i comunicar idees matemàtiques. Les múltiples varietats de representació proporcionen, a més de diverses possibilitats de mostrar idees matemàtiques, diferents vies d'aproximar-se a aquestes idees, d'organitzar-les i de comprendre-les.

Competència 8

Expressar idees i processos matemàtics de manera comprensible tot emprant el llenguatge verbal (oral i escrit).

Competència 9

Usar les diverses representacions dels conceptes i relacions per expressar matemàticament una situació.

Competència 10

Usar les eines tecnològiques amb criteri de forma ajustada a la situació i interpretar les representacions matemàtiques que ofereixen.

ÀMBIT DE CONEIXEMENT DEL MEDI (Àrea de coneixement del medi natural, social i cultural)

Dimensió Món actual

Per analitzar **fets i fenòmens del món**, cal formular-se preguntes i utilitzar estratègies de cerca que permetin realitzar previsions, treure conclusions i justificar actuacions. Les persones han d'ubicar-se en l'espai i en el temps, conèixer i entendre la realitat que les envolta i saber interpretar-la. Han de comprendre situacions i problemes socials rellevants, des d'un plantejament globalitzat on la interacció entre els elements sigui objecte d'estudi i d'anàlisi. Així poden desenvolupar un pensament propi que les predisposa a actuar per millorar el món en què viuen. Interpretar el món des d'aquest vessant ajuda a desenvolupar una mirada crítica i un compromís personal en la defensa del medi ambient, la conservació del patrimoni natural i cultural i la cerca d'una societat més justa.

Competència 1

Plantejar i utilitzar estratègies i analitzar resultats

Competència 2

Interpretar el present en el llarg del temps.

Competència 3

Interpretar l'espai físic a partir del territori i les seves representacions.

Competència 4

Analitzar paisatges i ecosistemes amb factors socials i naturals i actuacions que afecten.

Competència 5

Valorar problemes socials rellevants interpretant causes i conseqüències amb propostes de futur.

Dimensió Salut i equilibri personal

L'OMS defineix la **salut** com l'estat complet de benestar físic, mental i social i no només com l'absència de malalties i invalideses. Cal ampliar aquesta definició fent referència a una situació d'equilibri físic, mental i social a què qualsevol persona aspira i que li proporciona la capacitat de viure de manera autònoma, feliç i solidària. Per assolir aquest benestar és imprescindible que la persona disposi d'uns recursos i coneixements que li permetin de prendre les decisions oportunes davant de diverses opcions de conducta. És per tot això que, en aquesta dimensió sobre la salut, s'han de tenir presents tres aspectes que corresponen a cada una de les competències que es desenvolupen: el benestar físic, l'equilibri emocional i la prevenció de malalties.

Competència 6

Adoptar hàbits sobre alimentació, activitat física i descans

Competència 7

Consciència del propi cos, emocions i sentiments propis per aconseguir l'equilibri emocional.

Competència 8

Prendre decisions d'higiene i salut preventius.

Dimensió Tecnologia i vida quotidiana

Les **novetats tecnològiques** provoquen unes modificacions en els comportaments socials i en les estructures de la societat que fan imprescindible que qualsevol persona sigui competent a l'hora d'enfrontar-s'hi. Comprendre i valorar el paper de la tecnologia en el món actual permetrà tenir criteri per prendre decisions que tenen a veure amb un ús més eficient i segur dels materials, dels aparells i de la identitat digital pròpia i aliena, de manera que es pugui lluitar de manera eficaç contra les pràctiques que amenacen la salut de les persones i del medi ambient.

Competència 9

Utilitzar materials amb coneixements científics per resoldre situacions quotidianes.

Competència 10

Dissenyar màquines simples i utilitzar aparells.

Dimensió Ciutadania

La ciutadania és la condició i el dret que detenen les persones que pertanyen a una comunitat política. L'escola contribueix a l'adquisició d'uns hàbits de convivència i a l'aprenentatge dels coneixements que crearan el ciutadà responsable del futur. L'àmbit escolar és un àmbit imprescindible per a l'assoliment d'aquest objectiu pel fet que l'alumne hi conviu amb altres membres de la comunitat, tant els de la seva edat com els adults, perquè hi roman una part importantíssima del seu temps i perquè li ofereix la possibilitat pràctica de participació en la vida col·lectiva més enllà dels aprenentatges teòrics. Els continguts d'aquesta dimensió han de dur l'alumne a identificar-se amb els valors positius del sistema democràtic, de la llibertat, la igualtat i la justícia, a relacionar-se amb els altres amb respecte i tolerància i a implicar-se progressivament en la cosa pública.

Competència 11

Adoptar hàbits de consum responsable.

Competència 12

Participar en la vida col·lectiva a partir de valors democràtics per millorar la convivència.

Competència 13

Valorar sistema democràtic per esdevenir futurs ciutadans crítics.

ÀMBIT ARTÍSTIC (Àrea de música i Visual i plàstica)

Dimensió Percepció, comprensió i valoració

Aquesta dimensió inclou les competències que fan que una persona adopti una actitud activa i conscient davant de les realitats visuals i sonores existents a l'entorn natural i cultural. Gràcies a elles l'infant comprèn i experimenta el món que l'envolta i és capaç de valorar i gaudir dels aspectes estètics que en formen part. La persona competent pot participar, així, de manera activa i creativa del patrimoni artístic i pot submergir-se en els diversos vessants de la contemporaneïtat artística.

Competència 1

Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural .

Competència 2

Utilitzar elements bàsics dels llenguatges visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.

Competència 3

Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.

Competència 4

Comprendre i valorar elements significatius de la contemporaneïtat artística.

Dimensió Interpretació i producció

Integren aquesta dimensió les competències que permeten que una persona s'expressi, interpreti, es comuniqui i gaudeixi utilitzant els **llenguatges de les arts**. En dominar-les, l'infant podrà compartir sentiments, idees i experiències estètiques mitjançant la realització de produccions artístiques i la interpretació d'obres musicals o escèniques.

Competència 5

Emprar elements bàsics del llenguatge visual amb tècniques i eines artístiques per expressar-se i comunicar-se.

Competència 6

Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.

Competència 7

Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic per expressar-se, interpretar i comunicar-se.

Dimensió

Aquesta dimensió inclou les competències que es relacionen amb la **imaginació** i la **creativitat**, que són qualitats inherents al gènere humà i que es poden desenvolupar i aprendre. Per les seves característiques, les arts permeten accions d'aprenentatge i reptes artístics sense solucions preestablertes i úniques, que són una bona base per preparar individus flexibles i tolerants, qualitats fonamentals per a la vida en la societat actual.

Competència 8

Improvisar i crear amb els elements i recursos bàsics dels diferents llenguatges artístics.

Competència 9

Dissenyar i realitzar projectes i produccions artístiques multidisciplinàries.

ÀMBIT D'EDUCACIÓ FÍSICA (Àrea d'educació física)

Dimensió Activitat Física

Entenem com a **activitat física** tot tipus de moviment corporal que fa l'ésser humà que contribueix a conèixer, desenvolupar i enfortir el cos, fer més àgils i eficaços els moviments, millorar el funcionament del sistema cardiorespiratori i de l'aparell locomotor, equilibrar el sistema nerviós i proporcionar beneficis per a la salut i el benestar. No hi ha un tipus d'activitat física idònia per a tothom, cadascú pot i ha de trobar la que més s'adapti a les seves necessitats i interessos. És important la constància i la regularitat en la pràctica per garantir una bona forma física, entesa com la capacitat de donar resposta a les necessitats motrius habituals d'una persona.

Competència 1

Resoldre situacions motrius de forma eficaç en la pràctica d'activitats físiques.

Competència 2

Prendre consciència dels límits i les possibilitats del propi cos en la realització d'activitats físiques.

Dimensió Hàbits saludables

La salut és un afer individual però també social, col·lectiu i ambiental. Conèixer i cuidar el cos des d'una perspectiva integral i incorporar hàbits que combinin equilibradament l'alimentació, l'activitat física i el descans facilitarà als alumnes poder viure de manera cada cop més saludable. En aquest sentit, cal contribuir que els alumnes incorporin la pràctica regular d'activitats físiques de manera autònoma com a hàbit saludable al llarg de la vida i també que adoptin actituds crítiques davant de pràctiques i estereotips socials no saludables. Els hàbits saludables no són simples informacions o coneixements que s'hagin rebut sinó que han de ser un conjunt d'actituds i maneres de fer que es duguin a la pràctica de manera mantinguda en el temps.

Competència 3

Mostrar hàbits saludables en la pràctica d'activitats físiques i en la vida quotidiana.

Competència 4

Valorar la pràctica habitual de l'activitat física com a factor beneficiós per a la salut.

Dimensió Expressió i comunicació corporal

L'expressió corporal té una funció bàsica en el desenvolupament de la persona. El moviment i l'expressió corporal són una altra manera de comunicar-se. Els nens s'expressen, mostren emocions i es relacionen amb els altres de manera espontània amb el seu cos. Potenciar la creativitat, ampliar el repertori motriu i donar valor a la varietat de recursos expressius de què disposen els alumnes, utilitzant diferents tècniques, ha de ser també una tasca de l'educació física. A través de l'expressió i la comunicació corporal afavorim que l'alumne reguli les seves emocions, accepti les diferències i respecti el seu cos i el dels altres.

Competència 5

Comunicar vivències, emocions i idees utilitzant els recursos expressius del propi cos.

Competència 6

Prendre part en activitats col·lectives d'expressió i comunicació corporal per afavorir la relació amb els altres.

Dimensió Joc motor i temps de lleure

Aquesta dimensió té per objectiu educar en l'ús pedagògic i recreatiu del temps de lleure, considerant que les activitats que s'hi facin han de ser de caràcter voluntari, lúdic i formatiu. El joc motor és un laboratori natural per explorar-se un mateix i per explorar l'entorn proper. El joc acompanya l'infant al llarg dels anys, desenvolupa la seva imaginació i creativitat i permet explorar, conèixer i entendre el seu entorn i relacionar-se amb els altres. També és un instrument per donar a conèixer i fer respectar les diverses cultures i tradicions. Facilita l'expressió de diferents sentiments i la gestió i l'autocontrol de les emocions que se'n generen.

Competència 7

Participar en el joc col·lectiu de manera activa mostrant-se respectuós amb les normes i els companys.

Competència 8

Practicar activitat física vinculada a l'entorn com una forma d'ocupació del temps de lleure

ÀMBIT D'EDUCACIÓ EN VALORS (Àrea d'educació en valors)

Dimensió Personal

Aquesta dimensió agrupa les competències més relacionades amb els **valors ètics**, especialment les que serveixen per bastir el propi ethos o caràcter moral. Agrupa les competències bàsiques de l'àrea que s'adrecen a la persona en tant que individu capaç de conèixer les seves emocions i sentiments, de respectar-se a si mateix i d'orientar i dirigir la seva pròpia existència. Per això, inclou les competències que porten a captar-se de manera autònoma i responsable, amb coneixement dels propis drets i deures, amb la sensibilitat moral per descobrir els aspectes ètics de les diverses situacions i la possibilitat de la felicitat personal. Les competències d'aquesta dimensió, si bé es conceben orientades a la pròpia intimitat, s'assoleixen en gran part gràcies a la interacció amb d'altres persones i es consoliden en els diversos espais i temps socials, siguin escolars, familiars, laborals o de lleure

Competència 1

Actuar amb autonomia en la presa de decisions i assumir la responsabilitat dels propis actes

Competència 2

Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal

Competència 3

Qüestionar-se i usar l'argumentació per superar prejudicis i consolidar el pensament propi

Dimensió Interpersonal

Integren aquesta dimensió les competències que tenen a veure amb la **comunicació i la interacció quotidiana** de la persona amb d'altres persones concretes. Les competències d'aquesta dimensió preparen per a una acció fonamentada en el diàleg i en el respecte, i també en l'adopció de criteris per tal de considerar allò que fan les altres persones, així com per a la gestió positiva dels conflictes que inevitablement planteja la convivència. Tracta de les relacions que s'estableixen amb les persones amb les quals es conviu. La família, l'escola, el barri o el poble són els àmbits en els quals s'assagen actituds de convivència, simpatia, apatia, antipatia... i són el bressol de la pràctica dels grans valors com el respecte, la tolerància, el diàleg, la cooperació i el compromís. És des d'on es plantegen amb contundència les qüestions relacionades amb la llibertat i la responsabilitat.

Competència 4

Mostrar actituds de respecte actiu envers les persones, les seves idees, opcions, creences i les cultures que les conformen

Competència 5

Aplicar el diàleg com a eina d'entesa i participació en les relacions entre les persones

Competència 6

Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència

Dimensió Social

Aquesta dimensió es refereix als **rols socials de la persona**, és a dir, aquells que amplien l'àmbit de l'actuació del món interpersonal al món social, més enllà de les relacions que s'estableixen amb les persones amb qui compartim la quotidianitat. Les competències d'aquesta dimensió proposen que l'adquisició d'aquests rols es desenvolupi de forma crítica i que estiguin destinats a la millora de l'entorn, sigui natural, social o polític. Així mateix, capaciten per actuar amb criteris davant dels canvis científicotecnològics i fan èmfasi en l'acció col·lectiva i la capacitat d'actuar cooperativament, amb objectius compartits, projectant aquesta acció al món d'avui i de demà. Els coneixements i les actituds pròpies de les dimensions anteriors, personal i interpersonal, seran la base per a l'assoliment d'aquestes competències. Les habilitats assolides de raonament i de relació permetran establir una relació ètica amb l'entorn afavoridora de la convivència i de la resolució de les situacions d'injustícia.

Competència 7

Analitzar l'entorn amb criteris ètics per cercar solucions alternatives als problemes

Competència 8

Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia